

Associació d'Estudiants Progressistes

AEP

**Valoració del Reial
Decret d'ordenació de
les titulacions
universitàries oficials
de 26 d'octubre.**

Publicat el diumenge 17 de febrer de 2008

Aquest document ha estat consensuat amb totes les organitzacions que conformen [Estudiantes en Movimiento](#), punt de trobada dels i les estudiants d'esquerres d'arreu de l'Estat.

El passat 26 d'octubre es va aprovar el Reial Decret que estableix l'estructura general dels nous estudis universitaris. El tret de sortida definitiu arriba després de molts intents mal planificats, gens consensuats i absolutament demagògics. Malauradament, sembla que a la darrera no va la bona...

La principal novetat que presenta aquest document és la metodologia que es farà servir per aprovar els nous plans d'estudi. Finalment seran les universitats les que proposaran els títols que desitgin oferir "profunditzant en la concepció i expressió de l'autonomia universitària", segons el preàmbul del text. Certament l'autonomia universitària és un principi del que ens considerem ferm defensors, però ens preguntem si és realment l'objectiu que persegueixen els legisladors. Tot i que les universitats articularan els seus plans d'estudi amb llibertat, hem de valorar amb visió de conjunt les cotes a les quals és sotmesa aquesta llibertat, aprofitant l'ocasió per criticar varis aspectes de la nova estructura.

Per una banda, la durada de les titulacions es fixa en quatre anys mentre que a la resta d'Europa els graus duren tres anys. Això trenca d'arrel amb la primera promesa de Bolonya, la homogeneïtzació de les titulacions.

Per l'altra, el Govern imposa un més que discutible "curs zero" de formació bàsica comú, per a cada branca de coneixement preestablerta que redueix la durada dels estudis universitaris (en el millor dels casos a tres anys, ja que es podrà destinar un curs acadèmic sencer a la realització de pràctiques externes en empreses). Segons el Ministeri, es tracta d'una mesura per afrontar l'elevadíssim fracàs acadèmic mitjançant un curs que garanteixi els coneixements necessaris per desenvolupar una carrera universitària correctament i, de passada, facilitar la mobilitat entre titulacions d'una mateixa branca. Des de l'AEP ? Associació d'Estudiants Progressistes entenem que això suposa un reconeixement implícit del fet que l'ensenyament pre-universitari és absolutament deficient: el nivell acadèmic amb el qual els i les estudiants accedim a la Universitat és inferior al desitjable, fet que ens porta a deduir que el problema s'arrela en l'educació primària i secundària i en el batxillerat. Tot i això, el Ministeri no afronta el problema allà on es troba, sinó que el trasllada al món universitari en detriment del que haurien de ser els estudis superiors, convertint-los en un breu Grau generalista. Exigim que s'ataquin d'arrel les carències del sistema educatiu i que, posats a inventar cursos, es canviï el "curs zero universitari" per un "tercer de batxillerat", no sotmès a les cada vegada més cares taxes universitàries.

A més a més, els plans d'estudi hauran de passar per diversos processos de verificació, en primer lloc, i d'acreditació periòdica, en segon, sotmesos als criteris inapelables de l'ANECA. Si bé és desitjable que existeixin procediments destinats a garantir la qualitat de l'ensenyament, cal constatar que "qualitat" vol dir coses diametralment oposades segons l'òptica amb la que ens ho mirem. Des de l'AEP ? Associació d'Estudiants Progressistes creiem que l'excel·lència s'ha d'entendre des d'un punt de vista humanista, científic, artístic, tècnic...acadèmic, en suma. Malauradament, sospitem que aquesta nova estructura acadèmica, que té "la empleabilitat dels titulats" com a compromís i "l'adquisició de competències" empresarials i la formació per l'exercici d'activitats professionals com a objectius, no enten el mateix per excel·lència i ens allunya d'aquest ideal d'Universitat generadora, transmissora i preservadora del Coneixement. Denunciem doncs que aquest sistema ens aboca a l'avaluació de l'ensenyament amb criteris de qualitat propis del món empresarial.

Finalment, els plans d'estudi de les titulacions que habilitin per unes determinades competències

professionals regulades restaran sotmeses a les condicions que establirà el Govern.

Veiem que aquestes limitacions restringeixen l'exercici de l'autonomia universitària que guiarà l'elaboració dels plans d'estudi, entrant en directa contradicció amb la pretensió del Govern d'adoptar aquesta nova mesura per respecte a aquesta autonomia. Van tenir l'oportunitat de demostrar el seu respecte a l'autonomia durant la reforma de la LOU i la van desaprofitar...

Des de la nostra perspectiva, aquesta actitud malintencionadament ambigua respon als errors comesos durant un llarg període en que el Govern va pretendre implantar un catàleg de titulacions sense diàleg i amb la innegable intenció de reduir dràsticament el nombre de títols i, per tant, d'inversió necessària en educació. Diferents moviments socials ensorraren aquestes pretensions en un procés convuls i polèmic. El Govern ha hagut de desistir en el seu intent de redactar un Catàleg tancat. Així doncs, no és el respecte cap a l'autonomia universitària sinó la clara absència de política educativa i universitària, conscientment planejada i coherent, el que ens ha portat a aquest Reial Decret. A més a més, la postergació dels debats sobre els temes problemàtics, com ara les competències professionals, en comptes d'afrontar-los directament, és també una mostra de la covardia del Ministeri.

Aquest Reial Decret confirma totes les ombres que fa molt i molt temps que veiem en el Procés de Bolonya; de fet, ara només queden les ombres. Ni la homogeneïtzació dels títols ni la mobilitat dels i les estudiant es són ara veritat. No hi haurà homogeneïtzació perquè els graus seran de quatre anys mentre que a la resta d'Europa seran de tres, perquè l'elaboració de títols és descentralitzada i perquè el reconeixement de crèdits automàtic només es farà al "curs zero" i doncs la mobilitat es queda on era fins ara. Que queda, doncs, de tots els avantatges que assegurava el discurs oficial per vendre'ns la moto? Res! Amb Bolonya res ha canviat cap a millor...

En particular la divisió Grau-Màster, lluny de ser una divisió acadèmica, té profundes conseqüències en la nova formulació d'Universitat que defensen les declaracions de Bolonya i posteriors. Tindrem un grau generalista, allunyat del que entenem actualment per estudis superiors, que cedirà terreny de coneixement per assolir un objectiu clar: generar una gran massa de titulats per al món laboral, pel qual hauran estat convenientment ensinistrats en competències en detriment d'aprenentatge real, permetent, a més, la insòlita xifra de 60 crèdits (un curs acadèmic) destinat a pràctiques externes no remunerades per les quals haurem de pagar matrícula! Pel que fa al Màster, serà una especialització en un sector del coneixement inaccessible a una gran part de la societat, discriminada per motius socio-econòmics, com sempre.

L'aposta pels crèdits ECTS que confirma aquest Reial Decret, té en la seva aplicació concreta l'efecte pèssim d'imposar el model d'estudiant a temps complet que, com hem denunciat reiterades vegades, exclou automàticament de la vida universitària totes aquelles persones que, no sustentades per un sistema de beques potent, han de treballar per estudiar. Per altra banda, aquest model també impossibilita en gran mesura el desenvolupament normal d'una vida social a la qual tota la ciutadania hauria de tenir dret. Les experiències existents amb "plans pilot" ens donen la raó en aquest sentit.

A mode de conclusió, volem reflexionar sobre el vertiginós ritme amb el que es desenvolupa aquest procés. El retard que porta el Govern respecte als altres països és considerable i, tot i així, s'accepta acríticament l'horitzó 2010 fixat a Bolonya (1999), com si d'un moment místic es tractés. Quan no s'ha donat a conèixer a la societat de manera suficient les implicacions d'aquest procés, quan els denunciats efectes col·laterals no han estat valorats, quan la convergència europea genera un rebuig social considerable, quan la precaució aconsellaria reduir la velocitat i obrir el debat social per

buscar el consens entorn a un tema de cabdal importància, el Govern comença la casa per la teulada. Les universitats han de córrer per dissenyar els plans d'estudi, obligades a oferir noves titulacions al 2010. I tot això sense el finançament necessari per les noves infraestructures i l'augment de personal docent format que exigeix la nova metodologia docent basada en l'aprenentatge. Així, la darrera de les promeses de Bolonya, la reforma docent que tant necessitem, tampoc sembla que s'hagi de materialitzar. Així ni homogeneïtzació, ni mobilitat, ni nou model docent!

Exigim, per tant, la paralització d'aquest procés que a mesura que avança el temps ens mostra més clara la seva finalitat: la mercantilització de l'ensenyament. Exigim que s'impulsi i fomenti un debat obert i plural en torn al model universitari i que si realment cal canviar-lo, amb la qual cosa estem d'acord, es faci amb l'objectiu d'assolir una Universitat Pública i de qualitat, llar del coneixement i motor essencial del progrés que ens permeti dia rere dia construir una societat millor.

Ara més que mai, defensem la Universitat Pública, diguem no a Bolonya, no a la mercantilització!